

Eğitimde Savurganlık

Doç. Dr. Mahmut ÂDEM*

1978 Türkiye'sinde iç ve dış finansman kaynaklarının sağlanamaması sonucu pek çok yatırım projesi zamanında gerçekleştirilememekte, milyarlar yok olmaktadır. Örneğin yıllar önce bitirilmesi planlanmış termo ve hidro-elektrik santralleri projelerinin zamanında devreye sokulamaması —Elbistan Termik Santrali bunlardan biridir— bugün Türkiye'yi karanlıkta bırakmıştır. Sonuçta Türkiye'de fabrika bacaları tütmez olmuş, insanlar işsiz kalmıştır. Varlıklı daha varlıklı olurken, yoksul daha da yoksullaşmıştır. Buna kimileri yazgı, kimileri bozuk düzen demektedir. Kim ne derse desin bu, ünlü İngiliz klasik iktisatçı Ricardo'nun deyiimiyle paperizasyondur. Paperizasyon (peupérisation), varlıklıyı daha varlıklı ve yoksulu daha yoksul kılan bir ekonomik düzendir.

Parasal açıdan milyarlarla ölçülebilen savurganlık en büyük etkisini insan üzerinde göstermiştir. Ekonomideki savurganlıktan en çok zararlı çıkan eğitim kesimi olmuştur. Yurttaşlarımızın önemli bir bölümü anayasal hakları olan eğitim hizmetinden yoksun bırakılmıştır.

Eğitim

Eğitimin pek çok tanımı yapılmıştır. Konuya ekonomik açıdan bakıldığında eğitim, ekonomik ve toplumsal kalkınmanın gerçekleştirilmesi için yeterli sayıda ve nitelikte insangücünü yetiştirme süreci olarak tanımlanabilir.

Eğitim kesimi

Çoğuna eğitim kesimi denilince Milli Eğitim Bakanlığı anlaşılmaktadır. Oysa birçok ülkede olduğu gibi Türkiye'de de eğitim faaliyetlerinin önemli bir bölümü MEB dışında kalan kurumlarca yürütülmektedir.

Türkiye'de eğitim kesimi ifadesinden,

- Milli Eğitim Bakanlığı
- Üniversite ve katma bütçeli akademiler (İTİA ve DMMA)
- Bunların dışında kalan eğitim kurumları : Örneğin Başbakanlık, Gıda Tarım ve Hayvancılık, SSY Bakanlığı, İçişleri, Ulaştırma, Milli Savunma ve Gençlik ve Spor Bakanlıklarına bağlı okullar anlaşılmalıdır.

*A. Ü. Eğitim Fakültesi, Eğitim Ekonomisi ve Planlaması Bölümü

Burada bir noktaya dikkati çekmekte yarar vardır : Eğitim kesiminin nerede başlayıp nerede biteceğini belirlemek biraz güçtür. Başka bir deyişle eğitim etkinlikleri yalnız öğretim kurumları ile sınırlanamaz. Eğitim kurumlarının öğretim dışında da bir çok etkinliği bulunmaktadır. Örneğin üniversitelerin araştırma çalışmaları, sağlık ve toplumsal hizmetleri. Öte yandan bazı eğitsel etkinlikler de öğretim kurumları dışında bazı kuruluşlarca yürütülmektedir : Hizmet öncesi ve hizmet içi eğitim.

Ancak eğitim ve öğretim etkinliklerini olumlu ya da olumsuz yön de etkileyen etkinlikler vardır : Örneğin öğrencilere verilen burs ve krediler, öğrenci yurt ve lokantaları, üniversite mediko-sosyal merkezleri hizmetleri (sağlık, boş zamanları değerlendirme, okuma salonu, sportif çalışmalar), kütüphane hizmetleri vb.

Burada eğitim kesimi şu boyutlarda düşünülmüştür.

1. Örgün eğitim

A. Temel eğitim

- a. Okulöncesi eğitim
- b. İlköğretim (I. ve III. devre)
- c. Bölge okulu

B. Ortaöğretim

- a. Genel ortaöğretim : Lise
- b. Mesleki ve teknik öğretim

C. Yükseköğretim

- a. Üniversiteler
- b. Akademiler
- c. Yüksek okullar

2. Yaygın eğitim

A. Okuma-yazma kursları

B. Pratik sanat okulları

3. Bilimsel araştırma

4. İnsangücü gereksinimleri

5. Öteki eğitsel etkinlikler (Burs, kredi, yurt vb.)

Konuya eğitim harcamaları açısından bakıldığı zaman şema da ha da basite indirgenmektedir.

1. Genel Bütçe

2. Katma Bütçe

3. İl Özel İdareleri ve Köy Bütçelerinden yapılan eğitim harcamaları (12 Ocak 1961 tarih ve 222 sayılı İlköğretim ve Eğitim Kanunu).

Öyleyse en geniş anlamda anlaşılan eğitim en büyük kamu kesimidir.

Çizelge — 1
1973 — 1974'te Türkiye'nin eğitim nüfusu

Öğretim Türü	Öğrenci	Öğretmen
İlköğretim	5.324.707	156.476
Ortaokul	926.887	26.849
Lise	304.371	13.438
M. T. Ö	285.447	16.848
Özel eğitim	2.607	282
Yükseköğretim	177.281	11.773
Toplam	7.021.300	225.656

1973 — 1974 öğretim yılında ilk, orta ve yükseköğretim düzeyinde de toplam 44.658 okul ve fakülte bulunuyordu. Her okulda ortalama 10 yönetici ve hizmetli bulunduğu varsayılırsa, 1973 — 1974 öğretim yılında, Türkiye nüfusunun beşte birinin (yaklaşık 8 milyonun) eğitim kesiminde çalıştığı anlaşılmaktadır.

Kamu harcamaları açısından da eğitim kesimi en büyük kamu girişimidir. Çünkü devlet gelirlerinin ortalama olarak beşte biri eğitim kesimi için harcanılmaktadır.

Kamu harcamalarının en büyük dilimini harcayan bu kesimde savurganlık en yüksek düzeydedir demek yanlış olmaz.

EĞİTİMDE SAVURGANLIĞIN NEDENLERİ

Eğitim kesiminde savurganlığın birçok nedeni vardır. Bunlar çok kısa olarak şöyle özetlenebilir.

1. Plansızlık
2. Eğitim kesimine özgü nedenler

PLANSIZLIK

Türkiye, 1960'larda anayasal ve yasal olarak planlı kalkınma politikasını benimsemiştir. Ancak Birinci Beş Yıllık Kalkınma Planının 1963 yılından itibaren uygulamaya başlanmasına karşın, Milli Eğitim Bakanlığı 13/10/1964 tarihinde bir «Bütçe ve Planlama Dairesi» kurabilmiştir. Bu dairenin uzman personelinin yetişmesi on yıl kadar sürmüştür. Tüm uzman kadrosunun verimli bir biçimde çalışabileceği bir dönemde, Eylül 1975 yılında Planlama, Araştırma ve Koordinasyon Dairesi kapatılmıştır. Yetişmiş uzmanlar da tek tek akademik kurumlarda görev alarak Milli Eğitim Bakanlığı'ndan ayrılmışlardır. Daha sonra Bütçe ve Planlama Dairesi yeniden kurulmuş ama iki yıldan beri gözle görülür bir etkinlik gösterememiştir.

Öte yandan MEB'na her yatırımcı Genel Müdürlük ya da Dairenin
Yapı İşleri
Mali Şube
Finansman Şubesi
Plan ve Bütçe

Yatırım Şubesi vb. birbirinden farklı planlama birimleri bulunmaktadır.

Sonuç olarak DPT bugün Türk Eğitimini planlamada görevli ve yetkili bir muhatap organ bulamamaktadır.

Ayrıca üniversite ve akademiler de ciddi bir plan disiplini içine girememişler, 15 yıldan beri planlama birimlerini dahi kuramamışlardır ya da kurmamışlardır.

Sonuç olarak bugün, 15 yıl önce planlarda belirlenen 10 yıllık öğitsel hedeflerin hiçbirine ulaşamamıştır.

TÜRK EĞİTİMİNİN TEMEL HEDEFLERİ

Planlı dönemde Türk eğitimi için üç temel hedef seçilmiştir.

1 — 7-12 yaş kümesi nüfusun tamamına temel eğitim hizmeti götürmek, yani tüm yaş kümesini okullandırmak konu ile ilgili hükümler

1. 222 sayılı İlköğretim ve Eğitim Kanunu
2. 1739 sayılı Milli Eğitim Temel Kanunu
3. 1., 2. ve 3 Beş Yıllık Kalkınma Planlarında yer almıştır.

2 — Ortaöğretimde, sanayileşmenin ortaya çıkaracağı nitelikli insan gücünü karşılamak amacıyla mesleki ve teknik öğretime öncelik ve ağırlık vermek.

3 — Yükseköğretimde :

A. 5 Ocak 1961 gün ve 224 sayılı Sağlık Hizmetlilerinin Sosyalleştirilmesi Hakkında Kanuna dayanılarak gereksinme duyan doktor yetiştirmek.

B. Türkiye'nin sanayileşmesinin zorunlu kıldığı sayı ve nitelikte mühendis yetiştirmek

C. Yeter sayı ve nitelikte işletmeci yetiştirmek,

D. Yeni açılacak üniversitelere öğretim üyesi yetiştirmek, Ortaöğretimde yabancı dil ve fen dersleri öğretmeni yetiştirmek, vb.

Hedeflerin gerçekleşmesi

1. Yasal yaptırımlar ve plan hedeflerine karşın ilköğretim çağında bulunan 7-12 yaş kümesi tüm nüfus okullandırılmamıştır.

ÜBKP'ında belirlenen hedefe göre, bu kesimde okullaşma oranının 1977 yılında yüzde yüze çıkarılması gerekiyordu. (1)

2 Ortaöğretimde mesleki teknik öğretim ağırlık ve öncelik verilmesi, planlı dönemde mesleki ve teknik öğretimin gelişmesi çizelge 1'de gösterilmiştir.

ÇİZELGE — 1

Planlı Dönemde Liselerin Öğrenci Sayısında Kaydedilen Gelişmeler (Bin Olarak)

	1963-64	1973-74	11 Yıllık artış oranı (%)	Yıllık Ort. artış oranı (%)
İnönü-Hatip Lisesi	1.2	239.0	1818	35.0
Toplama oranı (%)	0.7	4.7	—	—
Ticaret Lisesi	9.1	42.0	363	16.6
Toplama oranı (%)	5.0	8.0	—	—
Endüstri Mes. Lis.	19.0	68.6	262	15.7
Toplama Oranı (%)	10.8	13.3	—	—
Öğretmen Lisesi	25.0	53.1	113	7.8
Toplama oranı (%)	14.1	10.3	—	—
Kız Meslek Lisesi	16.0	19.2	20	1.8
Toplama oranı (%)	9.0	3.7	—	—
Teknik Lise	4.2	4.3	22.5	0.2
Toplama oranı (%)	2.4	0.8	—	—
Mesleki ve Tek. Lis	74.5	211.1	184	11.0
Toplama oranı (%)	42.0	41.0	—	—
Lise	102.4	303.9	197	11.5
Toplama oranı (%)	38.2	59.0	—	—

Kaynak : DİE Yayınları, Eğitim İstatistikleri

Çizelge 1'den planlı dönemdeki gelişmelerin plan hedefleriyle taban tabana ters bir yönde gerçekleştiği anlaşılmaktadır.

1. Planlı dönemin başında (1963-64) mesleki teknik öğrencilerin toplam ortaöğretim öğrencilerinin % 42'sini oluştururken, 1973 - 74 yılında bu oran % 41'e düşmüştür. Öyleyse birinci dengesiz gelişme, genel öğretim ile mesleki ve teknik öğretim arasında gözlenmektedir. Oysa çizelge 2'de görüldüğü gibi SSCB, Batı Almanya, Yugoslavya vb. ülkelerde bu oran çok daha yüksektir.

2. İkinci önemli dengesiz gelişme ise, bizzat mesleki ve teknik öğretim içindedir. Sanayileşme süreci içinde bulunan Türkiye'de en çok gereksinme duyulan teknik lise öğrenci sayısı en az artmış

(1) Yeni Strateji ve Kalkınma Planı, Üçüncü Beş Yıl, 1973-1977, Ankara, 1973, Yayın No: 1 272, s 725.

(% 3), gizli işsizliğin hatta açık işsizliğin en yüksek olduğu İmam-Hatip ve Ticaret Liseleri öğrenci sayısı en çok artmıştır.

Yükseköğretime gelince, bu kesimde gözle görülür bir sayısal artışa karşın nitelik büyük ölçüde düşürülmüştür. Oysa yükseköğretimde temel olan sayı değil, niteliktir.

YATIRIM VE CARİ GİDERLER ARASINDA SIKI BİR İLİŞKİNİN KURULAMAMASI

91 sayılı DPT Kuruluş Yasası'nda «yıllık programlar, bütçeler ile iş programlarından önce hazırlanır. Bütçelerle iş programlarının hazırlanmasında, Planlama Teşkilatının yıllık programları ile kabul edilmiş olan esaslara uyulur.» (Madde 15) denilmektedir. Oysa bu konuda bugüne değin Maliye Bakanlığı ile DPT arasında ciddi bir işbirliği yapılmadığı bilinen bir gerçektir. Çünkü bütçe ve yıllık program hazırlığı aynı zamana rastlamaktadır.

Öteki birçok kamu kesiminde olduğu gibi eğitim kesiminde de yatırım harcamaları ile cari harcamalar arasında sıkı bir ilişki kurulmamaktadır.

Örneğin Ankara Üniversitesi Hukuk, Siyasal Bilgiler ve Eğitim Fakülteleri ortak spor tesisleri için milyonlarca lira harcanılmış ama bu tesislerin korunması için bir bekçi kadrosu bile sağlanamadığından yıllardır hizmete açılmamıştır.

Ayrıca eğitim kesiminde çok önemli bir yanlış değerlendirme yapılmaktadır. Örneğin, ekonominin gereksinme duyduğundan daha çok sayıda ama çok iyi matematikçi yetiştiren bir eğitim sisteminin etkili olmadığı düşünülmektedir. Oysa etkili olmayan gereğinden fazla matematikçi yetiştirilmesine neden olan karar sistemidir.

ÇİZELGE — 2

Bazı Ülkelerde Ortaöğretimdeki Öğrencilerin Genel ve Mesleki Öğretim İtibariyle Dağılımı —1968— (%)

Ülke	Öğretim Türü	Öğrenci Sayısı	%
Türkiye	Genel	849 533	79.8
	Mesleki-Teknik	214 013	20.2
	Toplam	1 063 546	100.0
İran	Genel	781 507	96.8
	Mesleki-Teknik	251 118	3.2
	Toplam	306 625	100.0
Meksika	Genel	1 085 829	82.5
	Meslek-Teknik	229 519	17.5
	Toplam	1 315 348	100.0

Fransa	Genel	2 879 264	74.3
	Mesleki-Teknik	991069	25.7
	Toplam	3 870 333	100.0
İtalya	Genel	2 365 059	67.7
	Mesleki-Teknik	1 124 556	32.3
	Toplam	3 468 915	100.0
Batı Almanya	Genel	2 038 948	46.0
	Mesleki-Teknik	2 616 093	54.0
	Toplam	4 424 737	100.0
S S C B	Genel	4 440 000	51.0
	Mesleki-Teknik	4 261 500	49.0
	Toplam	8 701 500	100.0
Yugoslavya	Genel	183 193	26.5
	Mesleki-Teknik	505 629	73.5
	Toplam	688 822	100.0
Lüksemburg	Genel	9 946	58.7
	Mesleki-Teknik	7 179	42.0
	Toplam	17 125	100.0

Kaynak : Yeni Strateji ve Kalkınma Planı, Üçüncü Beş Yıl, 1973-1977, DPT, 1 272, Ankara, 1973, s. 727.

Öyleyse konuya maliyet/yarar açısından bakmak zorunlu olacaktır.

Maliyet Çözümlemesi

Her ekonomik etkinlik için olduğu gibi eğitim de kaynak tüketen, buna karşılık hizmet üreten bir kesimdir.

Öyleyse bir eğitim dizgesinin yeniden düzenlenmesi ve geliştirilmesi için parasal, insan ve öğretim araçları gerekmektedir : Okulun yapımı, öğretim araçları alımı, öğretmenlerin hizmetlerinin ödenmesi vb. parasal ve insan kaynaklarına gereksinme duyulmaktadır. Hiçbir ülkede bu kaynaklar sınırsız değildir. Siyasal iktidar, çeşitli kesimler (sanayi, tarım, hizmet vb.) arasında kaynak ayrılırken surekli olarak seçim yapma durumunda kalmaktadır. Ayrıca bir kesimin alt kesimleri, örneğin eğitimde ilköğretim, ortaöğretim, yükseköğretim vb. arasında önceliklerin belirlenmesi gerekmektedir.

Her seçim için olduğu gibi, kararı yönlendirecek ölçüt şudur : Aynı hedefe ulaşmak için en ekonomik yol hangisidir?

Türk eğitim dizgesine gelince sorumlular aşağıdaki sorulara yanıt aramak durumundadırlar :

1 — Eğitim kesimine ayrılmış olan kaynakların kullanılmasında bugünkü düzen etkili midir? Sorun şudur: Yeni istihdam edilecek öğretmen ücretlerini ödemek için harcamaları çok fazla artırmadan öğrenci sayısı nasıl artırılabilir? Bu konuda yapılan maliyet çözümlemesi, bugüne değin, eldeki öğretmenlerin etkili ve verimli kullanılmadığını ortaya koymuştur. (2)

2 — Bugünkü eğitim düzeni işlerliği açısından planda öngörülen hedeflere ulaşılmasını sağlayabiliyor mu? (3) Bu soruya verilebilecek yanıt olumsuz :

— 222 sayılı İlköğretim ve Eğitim Kanunu, 1 739 sayılı Milli Eğitim Temel Kanunu, Birinci, İkinci, Üçüncü Beş Yıllık Kalkınma Planlarına karşın temel eğitim tüm çağ nüfusuna yaygınlaştırılmamıştır.

— Kalkınma planlarının çok açık yaptırımına karşın ortaöğretim düzeyinde mesleki, özellikle teknik öğretim yeterince gelişmemiştir.

— Yükseköğretimdeki yığılmalar, öğretim üyesi dar boğazı, vb. sorunlarına çözüm bulunamamıştır.

Bu durumda eğitim kesiminin maliyet çözümlemesi, plan hedeflerine ulaşabilmek için aşılması gereken engelleri ortaya koyacaktır. Türkiye için bu engeller özet olarak sayılabilir: Milli Eğitim Bakanlığı ve üniversitelerin işlevsel bir planlama düzeni kuramamış olmaları, nitelikli öğretmen ve öğretim üyesi eksikliği, tümüyle eğitim kesimine ayrılmış olan fiziksel ve parasal kaynakların bütünleştirilememiş olması vb.

3. Eğitim kesiminin gelişmesini hedef alan bir planın maliyeti ne olacaktır? Milli Birlik Komitesince 5 Ocak 1961 tarihinde çıkarılan 222 sayılı İlköğretim ve Eğitim Kanununda «Anayasa gereğince, mecburi ilköğrenime tabi çocukları on yıl içinde okula kavuşturmak» yaptırımını koyarken, bu işin maliyetini de birlikte ele almıştır. Buna göre devlet gelirlerinin % 3'ü özel idare gelirlerinin % 20'si, belediye gelirlerinin % 5'i ve köy gelirlerinin % 10'u ilköğretim hizmetlerine ayrılmak zorundadır (Madde 76). Aynı yasa eğitimin bu kesimine ayrılan kaynakların işlevsel dağılımını da öngörmüştür: İlköğretim gelirlerinin % 70'inin okul ve öğretmen evi binalarının yapımı, onarımı, her türlü ilk tesis ve okul eşyası, ders aletleri ile arsa ve arazi kamulaştırma giderleri; % 30'unun küçük onarım, genel giderler, öğ-

(2) M. Âdem. *Türk Eğitiminin Ekonomik Politikası*, Ankara : 1977

(3) B. Âdec «İnsangücü ve Eğitimin Verimliliği,» *Eğitim ve Bilim*, Cilt 2 Sayı 9, S. 4-16, Eylül 1977.

rencilere yapılacak sosyal hizmetler, ücretli personel aylıkları, pansiyonlu ilkokullarla tamamlayıcı kursların ve sınıfların giderleri için harcanılacaktır. 222 sayılı yasa gerekleri yerine getirilmiş olsaydı, Türkiye'nin bugün ilköğretim, sorunu olmazdı.

4. Eğitim dizgesinde istenilen değişikliği gerçekleştirebilmek için en iyi çözüm ne olacaktır? Örneğin orta dereceli mesleki-tekniik öğretime işlevsellik kazandırmak, her düzeyde yaygın eğitime öncelik vermez vb.

Maliyet Çözümlemesinin Yararı

Maliyet çözümülemesi, eğitim harcamalarını oluşturan öğeleri bunların önemini, zamansal evrimini gün ışığına çıkarmayı amaçlar.

Maliyet çözümülemesi şu noktalarda eğitim plancılarına yardımcı olabilir :

- Bugünkü durumun tanı ve konumu,
- Gelecekteki durumun kestirilmesi,
- Bugünkü durumun oluşumunun denetlenmesi
- Eldeki olanaklarla eğitim dizgesinin normal gelişmesi için gerekli harcamaları kestirmek
- Eğitim dizgesinde özel bir projenin maliyetini hesaplamak
- Çeşitli yenileşme önerilerini maliyet açısından karşılaştırmak,
- Projeler ile personel olanaklar arasındaki ilişkileri değerlendirmek.

Görülüyor ki, eğitim kesiminde hedefler çok çeşitlidir. Bu nedenle her karar türü için özel olanaklar gerekmektedir.

Çözüm Yolları

Türk eğitim dizgesinde yeni bir düzenlemeye gidileceği, Milli Eğitim Bakanı sayın Necdet Uğur tarafından açıklanmıştır. Halkçı ve hakça bir eğitim düzeni kurulmak isteniyorsa, belirli noktalar dikkate alınmalıdır :

1 — Sanayileşmekte olan Türkiye'de ekonominin her kesiminde çalışan kadın nüfus giderek artmaktadır. Bu üretim için çok önemli bir gelişmedir. Buna karşılık okul öncesi eğitimin hiç gelişmediği, daha doğrusu Milli Eğitim Bakanlığının bugüne değin bu alana gereken ilgiyi göstermediği için çok sayıda anne ya birkaç yıl işine ara vermekte ya da kazancının önemli bir bölümünü bu konuda hiç eğitim görmemiş çocuk bakıcısı kadınlara ödemektedir. Okul öncesi eğitimde, çağ nüfusunun hiç değilse % 50'sinin okullandırılması, çok önemli bir savurganlığı önleyebilecektir.

2 — Ortaöğretimde eğitim-istihdam-ış üçlüsü birlikte düşünülürse, eğitim dizgesi, işsiz yetiştiren bir düzen olmaktan kurtarılabilir, üniversite önündeki yığılmalar büyük ölçüde önlenabilir.

Bugünkü düzenin sürdürülmesi durumunda ancak şu soru akla gelmektedir : Türkiye gelişmekte olan ağır sanayisini ycksa imamlarla mı işletecektir?

3. Yükseköğretimin, Türk eğitim dizgesi içinde çok önemli bir yeri vardır. Eğitim kesimine ayrılan tüm parasal kaynakların beşte biri yükseköğretim için harcanılmaktadır. Yarınki Türkiye'nin sorumlu yönetici kadrosunu yetiştireceği için yükseköğretim ayrıca önemlidir.

Para'lı Sınav

Yükseköğretimde savurganlık girişte başlamakta, yıllarca sürmektedir. 1750 sayılı Üniversiteler Yasası ile getirilen paralı yükseköğretim hükmü, Anayasa Mahkemesince iptal edilmiştir. Üniversitelerarası sınav girişte, bir fakülteye girmede cnda bir (1/10) şansı olan bir adaydan 450 TL. alınmaktadır. Bu giriş ödentisi parasız yükseköğretim ikesine ters düşmektedir. Kaldı ki ÜSYM tarafından 1973 yılına adaylardan alınan yaklaşık 160-180 milyon liranın verimli bir biçimde kullanılıp kullanılmadığı tartışılabilir. Halkçı bir eğitim düzeninde bu savurganlığa tek çözüm ycu, ÜSYM'nin tüm giderlerinin devletçe karşılanması, adaylardan ödenti alınmamasıdır.

Yükseköğretimde önemli bir nokta da, üniversitelerin özerkliklerini değişik ycumlar sonucu 15 yıldır plan disiplini bir türlü benimsememiş olmalarıdır. Bugünkü biçimiyle üniversiteler, «eskimiş» birer «fakülteler konfederasyonu» olarak işlemekte, rektör üniversitesine dekan fakültesine egemen olamamaktadır.

Bütünlük İçinde

Üniversitesi, akademisi, yüksek okulu, tümüyle yükseköğretim bütünleştirilmeli ve ulusal düzeyde Yükseköğretim Kurulu'na (YÖK) göre, daha işlerlik kazanmış bir örgütçe tutarlı biçimde planlanmalıdır. 1973-1974 öğretim yılında yükseköğretimde çalışan kadrolu öğretim üye ve görevlilerinin % 93'ü görevli oldukları kurum dışında ek ders ücretli olarak çalışıyordu. Kenci kurumunda az, ücretli olarak görevlendirildiği kurumda daha çok ders okutmak, üniversitede savurganlığın da ötesinde, üniversitenin halk gözünde saygınlığını düşürücü bir davranıştır.

Scnuç olarak, eğitimde savurganlığın önlenmesi ile topluma daha nitelikli insan gücü sunulacak, iş verimliliği ve dclayısıyla üretim artacak, emek değeri kazanacak, işsizlik azalacak, ekonomi güçlenecektir.